

AMELLERİN ARZEDİLMESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn., Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْأَعْمَالَ تُعْرَضُ يَوْمَ الْخَمِيسِ، وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ،
فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ

لَ يُشْرِكُ بِاللَّ شَيْئًا، إِلَّا رَجُلَيْنِ، فَإِنَّهُ يَقُولُ: أَخْرُوا
هَذَيْنِ حَتَّى يَصْلَحَا

(كر. عن أبي هريرة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 96/1 (*İnne'l-a'mâle tu'radu yevme'l-hamîsi, ve yevme'lcumuati, feyuğferu li-küllî abdin lâ yüşriku bi'llâhi şey'en, illâ raculeyni, feinnehû yekûlu: Ahhirû hâzeyni hattâ yasluhâ.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şeriflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerifleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahababının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkikîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve

kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *İhlâs*- ı *Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Dargınların Affedilmeyeceği

Okuyacağımız hadis-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 96. sayfasının 1. hadîs-i şerifi ve devamı olacak inşaallah.

Ebû Hüreyre RA'dan İbn-i Asâkir rivayet eylemiş. Bir kere daha okuyalım:

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:¹

إِنَّ الْأَعْمَالَ تُعْرَضُ يَوْمَ الْخَمِيسِ، وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ،
فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ

لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا، إِلَّا رَجُلَيْنِ، فَإِنَّهُ يَقُولُ: أَخْرُوا
هَذَيْنِ حَتَّى يَصْلِحَا

(كر. عن أبي هريرة)

RE. 96/1 (*İnne'l-a'mâle tu'radu yevme'l-hamîsi, ve yevme'lcumuati, feyuğferu li-küllî abdin lâ yüşriku bi'llâhi şey'en, illâ raculeyni, feinnehû yekùlu: Ahhirû hâzeyni hattâ yasluhâ.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

(*İnne'l-a'mâle*) “Kulların işledikleri bütün işler...”

Bunlara *amel* diyoruz, çoğulu *a'mâl* deniliyor. İyi işlerse *a'mâli sâliha* diyoruz. Kötü iş yapıyorsa *a'mâl-i seyyiât* veya *a'mâl-i kabîha*; kötü, fena, çirkin, kabahatli olan işler diyoruz.

Herkes dünyada iyi kötü bir şeyler yapıyor. Ramazan'da kimisi oruç tutuyor, kimisi oruç yiyor; kimisi teravihe gidiyor, kimisi Beyoğlu'nda eğlenmeye gidiyor... Kimisi mü'min, kimisi kâfir; kimisi hayır yapmak için fakir arıyor, kimisi soyacak adam arıyor, aldatacak insan arıyor.

¹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.363; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.465, no:7456; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.215, no:6157.

İnsanların amelleri çeşit çeşit...

Amel kelimesi Türkçe'de bir de insanın barsakları bozulduğu zaman kullanıyor, onun için o kelimeyi de insan sevmiyor. Halbuki Arapça'da o mânâyâ gelmez.

Fiilleri, işleri, yaptığı bütün faaliyetleri; iyi, kötü, zayıf, kuvvetli, az çok yaptığı bütün harekâtı, sözleri, işleri... Bunlar ameller.

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifinde: *(İnne'l-a'mâle tu'radu yevme'l-hamîsi, ve yevme'l-cumuati)* "Ameller perşembe günü ve cuma günü arz olunur." diyor.

Kime arz olunduğu kelimelerde yok ama devamında anlaşılıyor; Allah'a arz olunacak. Melekler:

"—Yâ Rabbi! İşte kullarının amelleri, işledikleri işler, yaptıkları faaliyetler, iyi kötü hepsi..."

Hem perşembe günü hem cuma günü, burada böyle geçiyor.

(Feyuğferu li-küllü abdin lâ yüşriku bi'llâhi şey'en) "Allah'a şerik koşmayan her kul mağfiret olunur." Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamış olan bütün müslüman kullar mağfiret olunur, günahları hataları örtülür, affolunur.

(İllâ raculeyni) "Yalnız iki adam affolunmaz, onlar hariç bırakılır, affolmaz."

Bu bizim için önemli...

(Feinnehû yekûlu) "Çünkü Allah onlar için buyurur ki: *(Ahhirû hâzeyni)* Bu iki adamı geriye, daha sonraya bırakın, tehir edin, işi geriye

bırakın; (*hattâ yasluhâ*) –yusleha rivayeti de var– aralarını düzeltinceye kadar...”

“–Bu iki adam aralarında sulh oluncaya kadar, araları iyileşinceye kadar bunları bırakın!” diyor, onları affetmiyor, ayırıyor.

Demek ki bir müslüman bir başka müslümanla kavgalıysa, problemliyse, dargınsa, çekişmiş, çatışmış, kavga etmişse o, Allah’ın afv u mağfiretinden istifade etmiyor. Bu mealde, bu mânada başka hadîs-i şerifler de çok.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Berat gecesinde, kandil gecesinde bütün müslümanları affeder de şunlar şunlar hariç. İşte hariç olanlardan birisi; iki müslüman birbiriyle kavgalı, problemlili ve dargınsa, sulh değilse, araları düzgün değilse, “Bunlar birbirleriyle barışincaya kadar, sulh oluncaya kadar bunları ayırın.” diye Allah grubun içinden o müslümanları ayırıyor.

Demek ki ne olmak lazım?

Bizim hadîs-i şerifin bu mânasından anladığımız; herkesle insanın hoş olması lazım, herkesi affetmiş olması lazım, kimseyle problemi olmaması lazım!

Söyleyeceği sözü söylerken, emr-i mâruf nehy-i ani’l-münker yapmaktan geri durmayacak! Vazifeden geri durmak yok. Kaşına gözüne bakıp, dostluğuna ahbablığına bakıp da kusurunu söylememek yok. Mevkiine makamına bakıp da söylememek yok. Söyleyecek:

“–Kardeşim ben seni çok seviyorum ama şu hatanı görüyorum, bunu yapma!” veya “Bunu

hata gibi görüyorum, hadîs-i şerifte öyle okudum; acaba yanlış mı görüyorum, bunun bir izahı var mı?” diye güzelce, dostça, elini sıkarak, musafaha ederek, yüzüne sevdiğini önce söyleyerek anlatabilir.

Anlatacak, hakkı söyleyecek; çünkü hak daha önemli! Allah hakkı söyleyenleri sever. Daima hakkın yanında bulunmayı, hakkın söylenmesini istiyor. Hakkın söylenmemesini doğru bulmuyor.

“—Hakkı söyleyecek yerde susan insan dilsiz şeytan gibidir.” diye hadîs-i şerif var.

Söyleyecek. Söylenecek yerde kalkacak söyleyecek. Ama kimseye karşı içinde kötü duygu olmayacak. Dargınlık olmayacak. Üzüntü olmayacak. Problemi devam ettirmeyecek. Kırgınlığı uzatmayacak. Kavgayı devam ettirmeyecek. Dargınlığı senelerce sürdürmeyecek, mezara kadar devam ettirmeyecek.

Böyle inatçılar var; affetmiyor! Farz edelim baba oğul darılmış; çocuk iyi, fena değil, biraz darılacak bir şey yaptı; bayramda gidiyor, dargın babası barışmıyor. Elini öpmek istiyor, öptürmüyor. Aynı şekilde konu komşu arasında oluyor:

“—Hocam ben selâm veriyorum, o selâmımı almıyor. Ben barışmak istiyorum, o barışmak istemiyor.”

Barışmak isteyen Allah rızası için barışmak istiyor, belki haklı olan kendisi... Ötekisine gidiyor;

“—Ha bak nasıl geldin yanıma! Bak işte sen

haksızmışsın da ondan geldin!”

Hayır, haksız olduğundan değil, Allah’ın rızasını aradığından geldi; sen anlamıyorsun, sen hâlâ nefsinin peşindesin. Adam Allah rızası için sevap kazanmak için geliyor, sen hâlâ hangi duyguların peşindesin.

Böyle olunca ne olacak?

Barışmak isteyen sevabı alır, barışmamakta inat eden o zaman cezalı kalır.

Hâsılı, hiçbir kimseye karşı içinde kin, adavet, buğz, düşmanlık beslememeye, müslümanları sevmeye gayret edin.

Meseleyi anlatmak için güzel bir soru daha sorulmuş:

İslâm’da Allah için sevmek çok sevap, *el-hubbu fi’llah* deniyor. Allah için birini sevelim:

“—Kardeşim, selâmun aleyküm, ben seni Allah için seviyorum.”

Tamam, çok iyi. Allah için bir müslümanın öteki müslümanı sevmesi... Allah için, rızası için; para için değil, mevki makam için değil. “Ben seni seviyorum.” Menfaat için değil, Allah için.

Allah için sevmek var mı? Var... *El-hubbu fi’llah* var, kitaplarda yazmış. Fıkıh kitaplarında, hadis kitaplarında hepsinde var.

“—*El-buğzu fillah* da var mı, Allah için kızmak var mı?”

O da var. Allah için kızmak da var.

Neden?

Allah'ın emri dinlenmediği zaman Peygamber Efendimiz öyle kızardı ki... Çünkü bizim asıl vazifemiz Allah'ın emrini yerine getirmek, Allah'ın yasaklarını yaptırtmamak. Asıl işimiz Allah'ın sevgisini, rızasını kazanmak. Herkesi hoş görmeyiz, Allah rızası için yapıyoruz.

Allah'ın düşmanıyla dost olursan, Allah'ın haram kıldığı şeyi işleyen insanı seversen, o zaman Allah memnun olmaz, razı gelmez. Bunun için müslüman daima Allah'ın rızasını tercih edecek.

Baktı ki karşısındaki adam Allah'ın rızasından ayrı; babası da olsa Allah rızasından ayrıldı mı, "Olmadı!" diyecek. Akrabası, arkadaşı, ortağı, dostu... O zaman diyecek ki:

"—Allah böyle emretti, bu yaptığın yanlış. İçki içiyorsun, faiz yiyorsun, kumar oynuyorsun, harama bakıyorsun, zina ediyorsun, böyle yapıyorsun, böyle yapıyorsun; olmaz!"

Muhterem kardeşlerim!

Tabii burada da bir incelik var. İnsanlar günah işleyebilir, tabiatlarında var, mayalarında zayıflık var, içinde şeytan var, nefis var, günah işleyebiliyor. Ummadığın insan ummadığın günahı işler. Ama tevbe de var. Günahına tevbe eden Allah affediyor.

Ramazan'da geceleyin secdeye kapanmış:

"—Yâ Rabbi! Ben çok günahlar işledim. Sana karşı şunu yaptım, bunu yaptım..."

Hatta hırsızlık yapmış olabilir veyahut onun bunun malını almış olabilir... Tabii kul hakkı

olursa sahiplerine ödemesi lazım!

Malı almış, burada yalvarıyor:

“—Affet beni Allah’ım!” İyi ama mal ne olacak?

Malı götür bakalım, bir ver evvela... Kul hakkını sahibine verecek, affını dileycek. Kul hakkı ayrı.

“—Günah işledim yâ Rabbi; harama baktım, haram yedim, şöyle oldu böyle oldu...”

Onlar için tevbe var.

Onun için, tevbe ettiği zaman Allah affettiğinden insana kızmak yok; günaha kızmak var.

Bakın, bu çok büyük bir nokta!

Bir insan günah işliyor, insana kızmayacaksınız, işlediği günaha kızacaksınız; çünkü tevbe ettiğin zaman Allah tevbe edeni seviyor.

“—İyi insan olacak, hep tevbe eder...” diyeceksin.

Onun iyi insan olabileceğini düşünerek muamele edeceksin, günahından vazgeçirmeye çalışacaksın.

Çocuğunu sevmiyor musun? Seviyorsun.

Hata işlediği zaman cezalandırmıyor musun? Cezalandırır- yorsun. Neden cezalandırıyorsun?

Sevdiğinden dolayı, daha iyi olsun diye.

Çocuğu seviyorsun, hatasından dolayı cezalandırıyorsun; bir daha yapmasın diye...

Anne baba da bazen kulağını çeker, bazen vurur, döver. Neden? Sevdiği için, yanlış iş

yapmasın diye.

O bakımdan düşmanlık neyedir? Günahadır, haramdır; kişiye değildir. Kişiyi sevecek;

“—Aziz kardeşim, canım kardeşim! Sen kendine yazık ediyorsun. Bu yaptığın doğru değil. Gel günahı bırak, yapma bunu.” diyecek, o günahı vazgeçirmeye çalışacak.

Bir kimseyi ayıplarsa insan;

“—Vay utanmaz, arlanmaz, edepsiz! İşte bak şunları yapmış... Hay Allah, öyle şey yapılır mı, yapılmaz mı?..”

Allah onu da o günaha düşürür. Hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz böyle bildiriyor. Ayıplarsan seni de o günaha düşürür.

“—Yapılır mıymış, gördün mü?” dedin, bak nasıl sen de yaptın aynısını... Onu ayıpladın, sen de yaptın!

Onun için günahı yapanı ayıplamayacaksınız. Günaha düşman olacaksınız ama ayıplamadan düzeltmeye çalışacaksınız. Günahkâra Allah rızası için buğz etmek var, Allah düşmanlarına buğz etmek var... Ama düzelse, düzeldiği zaman bir şey yok.

Bu hadîs-i şeriften bunu anlıyoruz.

“—Perşembe, cuma günü arz edilir.” diyor.

b. Pazartesi ve Perşembe Oruçları

Bir başka hadîs-i şerif var, onu da Efendimiz'den nakledeyim. Peygamber Efendimiz Ramazan'ın dışında pazartesi perşembe günleri oruç

tutarmış. Sünnet. Ramazan değil; olsun, pazartesi perşembe günleri oruç tutarmış. Buyurmuş ki:²

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الثَّانِيَنِ وَالْخَمِيسِ، فَأُحِبُّ أَنْ
يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ

(ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) “Pazartesi, perşembe günleri kulların amelleri Allah’ın dergâhına arz olunur. (*Feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sâim*) Ben de amelim Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne arz olunduğu sırada oruçlu olmayı seviyorum, ondan oruç tutuyorum.” demiş.

“—Kimin bu ameller?”

“—Falanca kulun...”

“—Demek ki benim için oruç tutmuş...”

Allah orucu çok seviyor. Orucun mükâfatı çok yüksek, neden? Oruç sabır ibadeti. Sabır ibadeti olduğundan sevabı çok...

²Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*,

c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nu-aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü’bnü Zeyd RA’dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(الزمر: ١٠)

(*Innemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb.*) “Sabredenlerin mükâfatlarını Allah-u Teâlâ Hazretleri hesaba sığmayacak kadar çok verir.” (Zümer, 39/10) diye müjde vardır Kur'an-ı Kerim'de...

Allah orucu çok seviyor. Onun için, Peygamber Efendimiz de Allah'ın sevdiği ibadeti pazartesi perşembe günleri Allah rızası için yapıyor.

Bizim bir kalp rahatsızlığına tutulmuş dostumuz var, bir gün ilacı suyu aldı içti, diyor ki:

“—Hocam pazartesi perşembe oruçlarını tutarsam buna lüzum olmuyor.”

Denge iyi oluyor; vücudu rahat, her şeyi yerli yerinde oluyor, o zaman buna lüzum olmuyor. Oruç tutunca insanın sıhhat kazandığı da gerçektir, muhakkaktır.

“—Oruç tutun da sıhhat bulun!” diye de hadîs-i şerifler vardır.

“—Ameller pazartesi perşembe günü arz olur.” diye de hadîs-i şerif var.

“—Cuma günü de geçmişlerine arz olunur.” diye hadîs-i şerif var.

Şimdi sen yaşıyorsun, senin baban deden, hocan, büyüklerin göçtü. Allah rahmet eylesin, kabirleri nur dolsun, makamları a'lâ olsun, mekânları cennet olsun... Göçtü. Senin bu dünyadayken yapmakta olduğun işler, bir de

gidilip onlara anlatılıyor.

Ne zaman? Cuma günü... Gidiliyor adamın babasına:

“—Senin oğlan bugün meyhaneye gitti, lıkır lıkır içki içti. Senin oğlan gitti, bugün şu günahı işledi, bu günahı işledi...”

Bunları duydukça ölümler kabrinde geride kalanların günahından dolayı azap çekerlermiş, müteessir olurlar, üzülürlermiş.

“—Vah vah vah!.. Bizim oğlan yine bunu niye yaptı? Hay Allah niye ıslah olmadı...” filan diye ezalanırlarmış.

Onun için, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“—Allah’tan korkun, günahları işlemeyin. Allah’tan korkun, mevtânızı ezâlandırmayın!”

İnsan kendi mevtâsını, ölüsünü ezâlandırmak ister mi, işkence yapmak ister mi?

Kabirde azap, işkence, ezâ yapmış oluyor. Günah işlediği zaman kendisi de zarara uğruyor, kabrindeki anacığı babacığı da zarar görüyor, üzülüyor, ezâlanıyor. “Allah’tan korkun da onları üzmeyin.” diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki günahın geçmiş büyüklerine de zararı var.

Onun için, Allah evlatlarımızı müslüman yetiştirmeyi cümlemize nasib etsin... Evlatlarımız kabirde yüzümüzü güldürsünler, hatimler göndersinler, hayırlar göndersinler; günahları bildirilirken bizim kemiklerimizi sızlattırmasınlar.

Evlatların müslüman yetiştirilmesi çok mühim,

aziz ve muhterem kardeşlerim!

Şimdi bu hadîs-i şerif buradayken aklıma geldi, vakit geçiverir, söyleyemem:

Bugün Ramazan'ın 29. Yarın Ramazan'ın 30'u. Ramazan'a bazen İslâm ülkeleriyle farklı başlardık, bu Ramazan'da beraber başladık. Suudi Arabistan'la beraber başladık. Bu sene İran bizden bir gün sonra başladı diye duydum. Hepsi inceleme yüzünden...

29 gün oldu ya bugün, yarın 30... Arabî aylar bazen 29 çeker, bazen 30 çeker. Nereden belli olur?

O akşamleyin herkes güneşin battığı yere bakacak.

Bugün bu ibadet, ibadetin vaktini tesbit etmek için çalışma, o da ibadettir. Bakacak, güneş battıktan sonra hilâli görürse:

“—Aa, hilâl göründü, yarın bayram!” diyeceğiz.

Güneş battığı zaman...

“—Hocam bulut var ise görünmez.”

İstanbul'da bulut var, Antalya'da hava açık. İzmir'de hava güzel veya oraları bulutlu da Ankara iyi veya Sivas bulutlu olabilir. Veyahut Gaziantep, Adana, Diyarbakır, Türkiye'nin değişik yerleri var.

Bugün akşam güneş battıktan sonra bir yerden hilâli gözünle görüyorsan, o zaman o hilâl neyi gösterir? Yarın artık Ramazan olmadığını, Şevval'in geldiğini, yarın bayram olduğunu gösterir.

Hilâlin görülmesi için ne lazım?

Ayın batmasının güneşin batmasından sonra olması lazım ki, güneş battıktan sonra görülsün. Ay daha önceden batmışsa zaten hiç görünmez. Beraber batmışsa olmaz, görülmez. Sonraya kalması lazım.

Bizim takvimlerimizde yazılıyor ama alışılmamış. Avrupa, Amerika, Avustralya takvimlerinde, hatta günlük gazetelerde ayın doğuşu batışı da yazılır. Güneşin doğuşu batışı yazıldığı gibi, ayın doğuşu batışı da gazetelerde yazılıyor.

“—Neden yazıyor adamlar, ayla niçin ilgileniyorlar?”

Balıkçılık var. Keyfinden veya mesleğinden... Çünkü med-cezir olayları oluyor, ay olduğu zaman şöyle oluyor, olmadığı zaman böyle oluyor, 1,5-2 metre su çekiliyor. Yetmiş kilometre deniz geriye gitti... Hadi eskiden, sabahleyin deniz olan yerde yürü, deniz kabuklarını topla... İleriye gider. Sonra su geliyor, hemen yükseliyor. Günde bir defa med-cezir oluyor.

Onun için, bakıyorsunuz körfezde, kayığı sokuyorsun oralardan, ondan sonra orada biraz oyalandın mı bakıyorsun körfez denizden ayrılmış, göl olmuş, kayıklar karaya oturmuş.

Neden? Sular gitti. Karaya oturuyor, böyle oluyor.

Onun için ayın batışını da hesaplıyorlar, yazıyorlar, *Moonset* diyorlar. *Sunset*, güneşin batışı... *Moonset*, ayın batışı. *Sun raise*, güneşin doğuşu; *moonraise*, ayın doğuşu...

Ay doğudan doğar, batıdan batar, güneş gibidir. Çünkü dünya her gün bir tarafa dönüyor, hepsi öyle görünüyor.

Ayın batış dakikası, güneşin batış dakikasından evvelse, hilâl görünmez.

Bunları niçin anlatıyorum?

Bunlar teknik bilgi, ancak uzmanların bildiği işler, uzmanları ilgilendiren şeyler. Sizi niye ilgilendiriyor? Bu cami cemaatini veya bu vaazı dinleyen insanları niye ilgilendirsin bu?

Yarın cümbüşü seyret... Yarın bir yerden bir haber geldi mi...

“—Suudi Arabistan’da bayram olmuş.”

Bir haber geliyor veya “Bazı yerde bayram olmuş.” diye. O kadar ahmak geliyor senin başına:

“—Suudi Arabistan’da bayram ilan etmişler, vay sen niye oruç tutuyorsun?”

“—Ne bileyim ben, işte oruç diye niyetlendim, oruç tutuyorum.”

“—Bayramda oruç tutmak haram, aç orucunu!” filan, adamın tepesine biniyorlar, güzelim orucunu bozduruyorlar. 61 gün cezayı yediriyor. İşte bu kardeşlerimiz bu cezaları yemesinler diye söylüyorum.

Yarın belki sizin başınıza da birisi gelir, daha bilmiyoruz, daha bu filmler yarın başlayacak. Film daha oynamaya başlamadı, yarın oynamaya başlayacak. Bu akşam milletin kulakları haberlerdedir...

Özellikle Suudi Arabistan, “Hilâli gördük.” diyor. Görmeden gördük diyor. Ben orada çok bulundum, incelemeleri yaptım, mütehasıslarla konuştum. Onlar hesaplar ama “gördük” der. Görünmesi mümkün değil. Bizden üç gün önce “gördük” dediği oluyor. Hatta kendileriyle münâkaşa ediyorlar.

Bazı seneler böyle oldu. Tam teravîh namazına duracaksınız, Kral Hazretleri, “Yarın bayram oldu.” diye ilan ediyor, teravîh kılınmıyor.

Yahu yarın Ramazan, bayram değil! Aslında biliyoruz, ayın durumunu takip ediyoruz. Sabahtan da anlayan bilen insan, inceliyoruz, bakıyoruz...

Kısaca söylemek gerekirse; oranın hâli sizi ilgilendirmez, oranın hâli onları ilgilendirir, onların sorumlularını ilgilendirir. Sizi buranın hâli ilgilendirir. Birisi gelir de size:

“—Ramazan bitti, bayram geldi. Bayramda oruç tutulmaz.” derse orucunuzu bozmayın.

İşinize devam edin. Böyle yalan yanlış iş yapmayın, diye şimdi bunu bir ihtar etmem lazım, edeyim. Yarın birisi çıkıp da karşınıza dikilip “Orucunu boz!” derse sakın orucunuzu bozmayın.

Ama akşam hilâli bir yerde görülürse ayrı...

“—Hilâl göründü, tamam hocam, gördük.”

Gördüysen o zaman boz! O zamanda bile birlik ve beraberliği bozmak doğru değil, çünkü bu işin sorumlusu yukarıdakilerdir. Bir ülkenin birlik beraberliğini bozmak doğru değil.

Osmanlılar hilâlin durumunu ta Atlas Okyanusu'na bakan Atlas dağlarındaki gözleme dayandırmışlar. Halbuki oradan görülür de buradan görülmeme durumu olabilir. Osmanlı'da birlik sağlansın diye görülmeyen yerde bile öbür tarafında, Afrika'nın batısından olan görüldüğü bu tarafta uygulamışlar. Birlik olsun diye. Birlik önemlidir, birliği bozmamak lazım.

Bir de bayramdan önce bu tuttuğumuz oruçlar sevaplı dedik. Oruçların kabul olması için dinimizin bir şartı var, nedir?

Oruçlar böyle kabul oldu. Semada durur, bir şartı var. Arz olunmadan ameller, arz olunuyor da arz olunmaz, durur. Şartı nedir? Düşünün, biliyor musunuz?

Sadaka-i fıtır...

Sadaka-i fıtırı verirken, oruçlar kabul olur. Onun için, fukarâya sadaka-i fıtırlarınızı vermeyi unutmayın. Bu günlerde ayarlayın. Erkenden verilebilir. En son zamanı bayram namazı vaktidir. Hakiki fakiri bulup vermeye çalışın.

Sadaka-i fıtırın miktarı bir fukarayı, bir kişiyi bir gün doyuracak kadar paradır. Tabii bu doyurma iyi doyurma da olur kötü doyurma da olur, fiyat değişik olur. Onun için arpadan hesaplanırsa bir türlü, buğdaydan hesaplanırsa bir türlü, hurmadan hesaplanırsa bir türlü çıkar.

Orada, Suud'da, Arabistan'da hurma ucuzmuş, eskiden buğday pahalıymış; burada da aksine buğday ucuz, bol, hurma pahalı. Hurmadan olunca 1,5 milyon, 1,7 milyon filan ediyormuş. Hisseleri var. Sorarsın, camilerin kapısına

yazılmış, imamlar müezzinlere tebliğ edilmiş, onlar bilirler söylerler. Buğdaydan hesaplanırsa da 30 bin liraymış. 30 bine insan doyar mı? Bir file alıp da birazcık bir şey olursa belki doyar ama biraz az gibi.

Sadaka-i fıtrı da vermeyi unutmayın!

Tabii asıl bayram namazında bunu söylememiz lazım ama Ramazan bitiyor, şimdi en mühim şeylerden birisi de Ramazan'daki güzel huyların, ibadetlerin, zikirlerin, Kur'anlar'ın, bütün bu tatlı hoş, sevimli, sevaplı şeylerin Ramazan'dan sonra devamı şart.

“—Ne olacak hocam, teravih namazı mı kılacağız?”

Hayır, teravih namazı kılacaksın demek istemiyoruz ama Ramazan'daki güzel alışkanlıklarını, kazandığın iyi vasıfları kaybetmeyeceksin. Ramazan'dan sonra bayram geldi, Ramazan bitti, her şey bitti diye ibadeti taati ve kıraati, zikri bırakmayacaksın. O da çok mühim. Bırakmama-yı da sağa sola, arkadaşlarınıza da söylersiniz.

c. Cennete Ancak Temiz Olanlar Girecek

Gelelim ikinci hadîs-i şerife:

Bu ikinci hadîs-i şerifi Hz. Âişe Validemiz rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

إِنَّ الْإِسْلَامَ نَظِيفٌ، فَتَنْظَفُوا، فَإِنَّهُ لَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

³ İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.57; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.143, no:2576; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.278, no:26007; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.213, no:6151.

إِلَّ نَظِيفٌ

(خط. عن عائشة)

RE. 96/2 (*Inne'l-islâme nazîfun, fetenezzafû. feinnehû lâ yedhulü'l-cennete illâ nazîfun.*)

Âişe Validemiz çok alim bir hanımdı. Çocuklarımıza onu örnek gösterelim. Hepimizin annesidir. Kur'ân-ı Kerîm diyor ki:

وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

(الأحزاب: ٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) “O Rasûlüllah’ın zevceleri onların anneleridir.” (Ahzâb, 33/6)

Hepimizin annesi Hz. Âişe. O kadar sahabesi var Peygamber Efendimiz’in, (*rıdvanu’llâhi aleyhim ecmaîn*) koca koca sahabe... Bunların içinde yedi tanesi fetva veriyormuş. Müftülük, kadılık yaparmış. Çok bilgili olanlar, çok fetva verenler... Onlardan bir tanesi de Hz. Âişe RA... Çok alim; hadis biliyor, tefsir biliyor, fıkıh biliyor, ferâiz biliyor... Tıbbı da çok iyi bilirmiş. O günün imkânlarına göre, o devrin tıp mâlumâtı konusunda da herkesin hayret edeceği kadar bilgisi yüksekmiş.

Bunu çoluk çocuğunuza söyleyin, kızlarınıza söyleyin:

“—Bak bizim annelerimiz, örnek büyükleriniz böyleydi, siz de hadi bakalım kendinizi öyle yetiştirin!” deyin.

(*Inne'l-islâme nazîfun*) “İslâm dini temizlik dinidir.”

Nezafet demek, maddeten temiz olmak. *Taharet* de temiz olmak demek, *nezafet* de temiz olmak demek. Üstünün başının kirli olmaması, evinin eşyasının kirli olmaması, saçının başının kirli olmaması demek.

“İslâm temizdir. (*Fetenezzafû*) “Madem İslâm temizdir, siz de müslümansınız, binâen aleyh siz de temizlenin, temiz olun!”

Elbiseniz temiz olsun. Saçınız başınız temiz olsun. Dişiniz, kulağınız temiz olsun. Koltuk altınız, kasık aranız temiz olsun. Ayaklarınız temiz olsun. Çoraplarınız temiz olsun. Eviniz temiz olsun...

(*Feinnehû lâ yedhulü'l-cennete illâ nazîfun*) “Çünkü cennete ancak nazif olan, temiz olan girecek; temiz olmayan girmeyecek.”

(*Lâ yedhulu'l-cennete*) “Cennete girmeyecek, (*illâ nazîfun*) ancak nazif olan girecek.”

Nazif olmak, tertemiz olmak, pak olmak para işi değildir, zenginlik işi değildir, güzellik meselesi değildir. İnsanın eski püskü, yamalı elbisesi olabilir ama temiz olacak. Yıkar, tertemiz.

Hz. Ömer Efendimiz'in halifeyken sırtındaki hırkasında on iki tane yama saymışlar. Yamalı hırka giyiyordu. Kızı Hafsa Validemiz, o da validelerimizden birisi, emîri'l-mü'minîn olduğu zaman demiş ki:

“—Yâ emîre'l-mü'minîn —baba demiyor, unvanıyla hitap ediyor— artık Allah imkânlarını

genişletti...”

Hükümdar oluyor, fütühât oluyor, bereket oluyor, ticaret oluyor. Devlet büyüğü... Koca araziler fetholundu, oralardan vergiler geliyor. Eskisi gibi Medine’de günlerce süren açlık durumları filan yok...

“—Biraz güzel tatlı yiyecekler yesen, biraz daha yamalı olmayan elbiseler giysen, haşin olmayan elbiseler giysen?..” diye söylemiş.

Babası ya emîre’l-mü’minîn...

Ama kaba giyiyor. Diyelim ki köylü, dağlı gibi giyiniyor, kaba elbiseler giyiyor, yamalı giyiyor. Yediği de kuru, haşin. Pek de böyle

can çekmeyecek... Dayanamadı artık böyle dedi
“Artık imkân var müsait. Böyle yesen?”

Demiş ki:

“—Seni senin vicdanına şikâyet edeceğim. Seni senin vicdanına dava ediyorum.”

Kızına diyor. Kendisine öyle güzel söz söyleyen kızına... Mü’minlerin anası Hafsa Validemiz’e;
“Seni vicdanına dava ediyorum.”

Ne deriz biz bu durumda?

“—Vicdansız” deriz, yahut “Vicdanın yok mu?” deriz.

O da öyle; “Seni kendi nefesine dava ediyorum.” diyor. “Ona havale ediyorum.” diyor. “Rasûlüllah’ın hayatını biliyorsun, yanında yaşadın. Rasûlüllah ne yedi, ne içti, biliyorsun... Güzel elbiseler giydi mi, güzel yiyecekler yedi mi? Bu bizim yediklerimizden daha aşağı değil

miydi? Öyle günlerce aç kalmadı mı?..” ve saire, o kadar çok nasihat etmiş ki kızına, Hafsa Validemizi ağlatmış.

Bir keresinde halifelerden, hulefâ-i râşidînden birisine, beytûlmâle yağ ve bal tulumları gelmiş. Bakmış ki eksik...

“—Bunlar neden eksik?”

Demişler ki:

“—Birisini kızınız aldı.”

İhtiyacı varmış demek ki. Hemen bir heyet teşkil etmiş; bunların miktarı ne kadar tutuyor diye. Yağ şu kadar, bal bu kadar... Kızına haber göndermiş, demiş ki:

“—Şu kadar para vereceksin.”

Beytûlmâle ait olduğu için kızına da parayla veriyor. Madem oradan alıyor. Çanta mı, hırka mı neyse...

“—Ver bakalım parasını.” demiş.

Böyle mübarek insanlar... Böyle yaşamışlar. Yamalı olabilir, eski olabilir ama temiz olacak, nazif olacak.

Ancak nezafetin bir faydası var; *nazif* olanın, temiz pak olanın her şeyi bereketli olur. Pis olanın da evinden bereket gider. Evi pisse, evdeki süprüntü bereketi götürürmüş. Süprüntü var, çer çöp var, pis pasaklı; bereket gidermiş.

O bakımdan bizim köylümüz bile olsa, fukaramız bile olsa, evine gittiğin zaman tamam gaz tenekesinden sandalye yapmıştır, tahtalardan kiremit yapmıştır, çakmıştır, üstüne kilim

koymuştur ama temizdir. Yamalı elbise giyer ama temizdir.

İnsan, ne yapalım, çorabı kirliyse çorapsız gezer ama çorabı temiz olacak. Öyle orap giyiyorlar ki onunla caminin içine adım atıp halıya bir bastımı halı hapı yuttu. O halıda o ayak kokusu artık kaç gün çıkmaz. Deterjanla yıkamak lazım.

“—Be adam ıkart bunu yahu! İşte burası şadırvan, ıkart, yıka ayağını, ondan sonra temiz ayağınla gel. Pis ıslak çorapları tep pabucun içine, alma içeriye...”

Temizliğe büyüklerimiz çok dikkat etmiş, gıdanın temiz olmasına...

Ben hatırlıyorum tavuk kesilecek, bir hafta tavuğu hapis ederlerdi, bilinmeyen gıda yemesin diye, eti temiz olsun diye. Gidip olur olmaz şeyleri yer diye salma tavuğu bir hafta hapsederlerdi, ondan sonra keserlerdi. Yıkarlardı.

Yıkamak da şartları vardı. Çocukların bezlerini, büyüklerin çamaşırlarını aynı yere koymazlardı. O biraz işli olur, kakalı olur. Onu ayrı hallederlerdi, bunu ayrı hallederlerdi. Bunlara çok dikkat ederlerdi.

şimdi yeniler bunları eskilerden öğrenmişse öğrenmiştir, biliyorsa biliyordur. Ben hayranım; köylüdür ama köylünün temizliğine, evinin düzenine hayranım.

Kapısının önü, zaten köyde çöpçü yoktur ama sokaklar temizdir. Neden?

Herkesin çocuğu, kızı kapısının önünü süpürür.

Süpürmezse ayıp olur. O kapısının önünün süpürülmesi de zaten Peygamber Efendimiz'in tavsiyesidir.

Kadıncağz bahar geldi mi eline kireci alır, evinin duvarını, içini dışını kendisi badana eder. Bakarsın evi mis gibi tertemiz, bembeyaz, gayet güzel...

Gayet basit bir şey, bir teneke kireci alacaksın, sulandıracaksın, süreceksin. Süpürgeyle bile sürülür. Sürdün mü bembeyaz olur. Hem mikroplar da ölür. Kireç badanası mikropları öldüren bir şeydir. Kışın da ocak yandı, is pas oldu, kışın da isi pası silinir.

Hâsılı, insan fakir de olabilir ama *nazif* olabilir. Ağzı *nazif*

olacak, vücudu *nazif* olacak. Bakın Efendimiz'in en çok sevdiği şeylerden birisi güzel kokuydu. Efendimiz bazı yerlerin kıllarının kesilmesini tavsiye ediyordu. Sakalı uzatır ama bıyıklarını kısaltırdı.

Meselâ, insan koltuk altlarını kazıtır, kasıklar kazınır, pislik bırakılmaz, tırnaklar kesilir... Bunların hepsine dikkat etmek lazım. Pırıl pırıl tertemiz olmak lazım!

Çünkü temizler cennete girecek.

d. Pazartesi ve Cuma Günleri Ameller Arzedilir

Üçüncü hadîs-i şerif, deminki husus geldi karşımıza... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar

إِنَّ الْأَعْمَالَ تُرْفَعُ يَوْمَ الثُّنَيْنِ وَالْخَمِيسِ، فَأُحِبُّ
أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ

(الشيرازى عن أبى هريرة؛ هب. عن أسامة بن زيد)

RE. 96/3 (*Inne'l-a'mâle turfeu yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi, feuhibbu en yurfea amelî ve ene sàimûn*)

(*Inne'l-a'mâle turfeu yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi*) “Ameller pazartesi perşembe günleri arz olunur, Allah’ın divanına kadar yüceltilir, yükseltilir. (*Feuhibbu en yurfea amelî ve ene sàimûn*) Ben de amelim oraya ref’ olunurken, o dergâha yüceltilirken oruçlu olmayı seviyorum, onun için oruç tutuyorum.” buyurmuş.

Ramazan’dan sonra bazı oruçlar var, inşaallah siz de onları tutarsınız.

Ramazan’dan sonraki ilk karşılaştığımız oruç, Şevval’in altı gün orucu, *Sitte-i Şevvâl* derler. Ramazan’dan sonraki ayın adı Şevval. Şevval’in

⁴ Lafız farkıyla:

Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü’bnü Zeyd RA’dan.

Taberî, *Tehzîbü’l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.564, no:24192; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VII, s.214, no:6156.

1'i Ramazan Bayramı oluyor. Ramazan, Şevval, Zilkâde, Zilhicce... İnsan Şevval'in içinde altı gün oruç tutarsa, bütün sene oruç tutmuş gibi olacağından, bayram geçer geçmez bir arada altı gün oruç tutacağız. Şevval ayında böylece o sevapları da kazanacağız, birisi bu.

“—Peş peşe mi turalım, ayrı ayrı mı turalım?”

Ayrı ayrı tutabilir. Şevval'in altı gün orucu ille peş peşe tutulacak diye bir şart yoktur.

Sitte-i Şevvâl'i tutun. O hususta hadîs-i şerifler vardır. O sevapları da kazanın. İnsan bütün sene oruç tutmuş gibi olur. Ramazan'a bir de Şevval orucu ilave edebildin mi, bütün sene oruç tutmuş gibi sevap alır. Çünkü başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:⁵

الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا

(خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة؛ م. ن. حب. عن ابن عمرو)

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.24, *Iman* 2/30, no:41; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

(*El-hasetü bi-aşri emsâlihâ*) “Yapılan iyilikler en aşağı on misliyle mükâfatlandırılır.”

Ramazan on misli mükâfatlandırılınca, otuz gün üç yüz gün ediyor. Altı gün de Şevval’i tutarsa o da altmış eder, oldu üç yüz altmış. İşte Efendimiz’in hadîs-i şerifi nasıl çıkıyor...

Demek ki Sitte-i Şevval’i tutacaksınız. Şimdiden inşaallah hatırınızda olsun. Bir de pazartesi perşembe oruçlarına devam etmeye çalışın. Bu oruç hem sıhhat kazandırır insana hem kalbini nurlandırır, insanı mübarek insan hâline getirir. Hem nefsinin ıslah eder hem sevabı çok eder.

e. Müslüman Olan Sünnet Olsun!

Bir hadis daha okuyalım.

Hz. Ali Efendimiz’den bir hadîs-i şerif geldi. Bu da sünnet olmakla ilgili.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ الْأَقْلَفَ لَ يُتْرَكُ فِي الْإِسْلَامِ حَتَّى يَخْتَتِنَ، وَلَوْ

بَلَغَ ثَمَانِينَ سَنَةً

(ق. عن الحسين بن علي)

RE. 96/4 (*Inne’l-aklefe lâ yütrelu fi’l-islâmî hattâ yahtetîne, ve lev beleğa semânîne seneten.*)

(*Inne’l-aklefe*) “Sünnet olmamış kimse...”

⁶Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VIII, s.324, no:17336; Hz. Ali RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XVI, s.436, no:45310; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VII, s.215, no:6158.

Sünnet olmamış insana *aklef* derler. Gayrimüslimler akleftir, sünnet yapmazlar.

(*Lâ yütreku fi'l-islâmî*) “*Aklef*, İslâm’a geldiği zaman o haliyle bırakılmaz. Ne yapılır? (*Hattâ yahtetîne*) Sünneti yapılır. Kılıfı kesilmemiş olan kesilir. Ne zaman? (*Ve lev beleğâ semânîne seneten*) Seksen yaşında bile olsa...”

Seksen yaşına ulaşmış bile olsa, müslüman olan insana “Gel bakalım, müslüman oldun...” diye sünnet yapılacaktır.

Hz. Ali Efendimiz’in zamanında bu şeyler çok oluyordu, şimdi biraz az oluyor da bize garip geliyor..

Adam müslüman oluyor... İran’a gitmiş, bir kavimle karşılaşmış, İslâm yoluna düşmüş. İslâm’a giren bir insan, tamam, İslâmî vazifeleri yapacak; yaşı ne olursa olsun, bir vazife de sünnet olacaktır.

Neden sünnet oluyor?

Akıl gözüyle bakacak olursak meseleye, sünnet de bir temizliktir. Sünnet olmayan insanın o idrar mahallinin ucundaki et uzantısı, sünnette kesilen et uzantısı, o kesilmemiş olduğu için orada pislik kalır. Hem orada mikrop ürer. Çok zararları var, kendisine zararı var, eşine zararı var. Pislik oluyor.

İslâm temizlik dini olduğundan bu işi başından hallediyor. Küçük yaşta sünnet oluyor. Tabii sünnetin de mümkünse buluğa ermeden önce yapılması lazım ki, çocuğun avreti açılıp da böyle şey olmasın. Onu her zaman söylüyorum.

Bir de bizde artık sünnet sünnettir diye alışılmış, millet düğün bayram yapıyor. Sünnet olacağı zaman da çocuğu çıkartıyorlar ortaya, ayağını açıyorlar, bacağını açıyorlar, karnını sıvıyorlar, entarisini sıvıyorlar, herkes seyrâna geliyor. Herkes seyrederken, çocuk ağlarken, sünnetçi sünneti yapıyor.

Olmaz! Bu İslâm'a uygun değil. Avret mahalli teşhir edilerek sünnet olur mu? Olmaz!

Yeni mi çıktı bu moda? Maalesef!

Cahillikten. Millet bilmiyor. Erkekler burada öyle açık sünnet yapıyorlar, kadınlar da misafir odasından bakıyor.

Kızlar da geliyor:

“—Ne oluyor?” diye, o da merak ediyor.

“—Git oradan, çekil oradan!” diye kovalamazsan o da bakıyor. Olmaz!

Osmanlılar'da nasıl olmuş?

Üzerine örtü örtmüşler. Bir sünnetçi biliyor, o kadar. Vazifesi, ne yapalım; doktor gibi, operasyon yapıyor gibi... Tamam, ötekiler bir şey yapmıyor.

Herkesin ortasında olmaz ki... Niye olmaz?

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Küçüğün avreti de büyüğün avreti gibidir.” diyor. “—Küçüktür, ziyanı yok, çıksın dongsuz.” demek yanlış.

Öyle yapıveriyorlar, dongsuz gezdiriveriyorlar, hamamda peştemalsiz...

“—Ne olacak, küçüktür...”

Olmaz. Küçüğün avreti büyüğün avreti gibidir, gösterilmemesi lazım. Sünnette de gösterilmemesi lazım!

Onun için, bulüğdan önce olması, küçükten olması iyidir.

Ama adam gayrimüslim de müslüman olduysa, Hz. Ali Efendimiz’in rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz:

“—Seksen yaşına gelse de onun sünnetinin yapılması lazım!” diyor.

Yaşlanmış diye bırakılmaz, o ameliyat yapılır, temiz olur. İslâm orada pislik bırakılmasını uygun görmüyor.

Tırnak kesilmesi de öyle, koltuk altlarının kazınması da öyle, kasıkların kıllarının kazınması da öyle... Bunların hepsi İslâm’ın emrettiği şeylerden.

f. Peygamberler Allah’ın Huzurunda Bulunurlar

Dört oldu, bir hadis daha okuyalım, beş olsun diye. Deylemî Enes RA’dan rivayet etmiş.

Bu hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁷

إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَ يُتْرَكُونَ فِي قُبُورِهِمْ بَعْدَ أَرْبَعِينَ

⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.222, no:852; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.474, no:32230; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.219, no:6165.

لَيْلَةً، وَلَكِنْ يُصَلُّونَ بَيْنَ

يَدَيِ اللَّيْلِ حَتَّى يُنْفَخَ فِي الصُّورِ

(ك. فى تاريخه، والديلمى عن أنس)

RE. 96/5 (*Inne'l-enbiyâe lâ yütrekûne fî kubûrihim ba'de erbaîne leyleten, velâkin yusallûne beyne yedeyi'llâhi hattâ yunfeha fi'ssûri.*)

(*Inne'l-enbiyâe lâ yütrekûne fî kubûrihim ba'de erbaîne leyleten*) “Vefat eden peygamberler kabirlerinde kırk geceden sonra bırakılmazlar.” Ne yaparlar? (*Velâkin yusallûne beyne yedeyi'llâhi*) “Onlar Allah’ın huzuruna götürülürler. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin huzurunda namazda, niyazda olurlar. (*Hattâ yunfeha fi's-sûri*) Sura üfürülüp kıyamet kopuncaya kadar...”

“Cenâb-ı Mevlâ’nın divanında namazda olurlar.” diye bir bilgiyi böylece öğrenmiş olduk.

Esas itibariyle onların asıl yeri Cenâb-ı Mevlâ’nın huzûr-u ilâhîsi. Orada Mevlâ’ya niyazla meşgul olduklarını öğrenmiş oluyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Peygamber Efen-dimiz’in şefaatine erdirsin... Yolunda dâim eylesin... İbadetlerimizi, namazlarımızı, orucumuzu, teravihlerimizi, zekâtlarımızı, hayrât ü hasenâtımızı lütfuyla keremiyle kabul eylesin... Ramazan’ın mükâfatlarından, sevaplarından, ecirlerinden, hikmetlerinden, rahmetlerinden hepimizi çok çok nasipdâr, hissedâr eylesin...

Nice nice Ramazanlara sıhhat âfiyetle cümlemizi eriştirsın...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
18. 02. 1996 - İskenderpaŐa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

